

Οι καταβασίες των Χριστουγέννων

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Οι ωραιότετες καταβασίες των Χριστουγέννων «Χριστός γεννάται...», που προέρχονται από τον πεζό κανόνα του ι. Κοσμά, ψάλλονται από τις 21 Νοεμβρίου μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου. Την 25η Δεκεμβρίου, ημέρα της εορτής -όπως και κατά την απόδοση της εορτής, 31 Δεκεμβρίου-, οι καταβασίες είναι διπλές: αυτές δηλαδή του πεζού κανόνος και οι ιαμβικές «Έσωσε λαόν...». Από την 26η μέχρι και την 30η Δεκεμβρίου ψάλλονται μόνο οι ιαμβικές.

Ωδή α .

Χριστός γεννάται, δοξάσατε·
Χριστός εξ ουρανών, απαντήσατε·
Χριστός επί γης, υψώθητε·
άσατε τω Κυρίω πάσα η γη
και εν ευφροσύνη
ανυμνήσατε, λαοί, ότι δεδόξασται.
Ο Χριστός γεννιέται· δοξάστε Τον!
Ο Χριστός κατεβαίνει από τους ουρανούς·
προϋπαντήστε Τον!
Ο Χριστός φανερώνεται πάνω στη γη·
υψωθείτε πάνω από τα γήινα!
Δοξολογήστε τον Κύριο όλοι οι κάτοικοι της γης
και ανυμνήστε Τον με χαρά,
τα διάφορα έθνη, γιατί 'ναι δοξασμένος.

Ωδή γ .

Τω προ των αιώνων
εκ Πατρός γεννηθέντι αρρεύστως Υιώ
και επ' εσχάτων εκ Παρθένου
σαρκωθέντι ασπόρως
Χριστώ τω Θεώ βοήσωμεν·
Ο ανυψώσας το κέρασ ημών
άγιος ει, Κυριε.
Στον Υιό που γεννήθηκε από τον Πατέρα απαθώς,
προτού να υπάρξει χρόνος,
και τελευταία σαρκώθηκε
από την Παρθένο χωρίς ανδρικό σπέρμα,
στον Χριστό και Θεό ας φωνάξουμε δυνατά:
Συ, Κύριε, που μας δυνάμωσες και μας δόξασες
είσαι ο μόνος άγιος!

Ωδή δ .

Ραβδος εκ της ρίζης Ιεσσαί
και άνθος εξ αυτής, Χριστέ,
εκ της Παρθένου ανεβλάστησας·
εξ όρους ο αινετός
κατασκίου δασέος
ήλθες σαρκωθείς εξ απειράνδρου

ο άυλος και Θεός·
δόξα τη δυνάμει σου, Κυριε.
Χριστέ, βλάστησες από την Παρθένο
σαν λουλούδι από το κλαδί,
που προήλθε από τη ρίζα του Ιεσσαί·
ο άυλος Θεός, τον οποίο υμνούν τα πάντα,
ήρθες στον κόσμο, παίρνοντας σάρκα από την Παρθένο
που δεν γνώρισε άνδρα,
σαν από πυκνόφυτο και σκιερό βουνό.
Δόξα, λοιπόν, αρμόζει στη δύναμή Σου, Κύριε.

Ωδή ε .

Θεός ων ειρήνης,
Πατήρ οικτιρμών,
της μεγάλης Βουλής σου τον Άγγελον
ειρήνην παρεχόμενον απέστειλας ημίν·
όθεν θεογνωσίας
προς φως οδηγηθέντες,
εκ νυκτός ορθρίζοντες
δοξολογούμεν σε, Φιλάνθρωπε.
Κύριε, όντας Θεός της ειρήνης
και φιλεύσπλαχνος Πατέρας,
μας έστειλες τον Αγγελιαφόρο της μεγάλης Βουλής σου
για να μας παρέχει την ειρήνη.
Γι' αυτό, Φιλάνθρωπε, κι εμείς
που οδηγηθήκαμε στο φως της θεογνωσίας,
ξυπνώντας νωρίς μες στη νύχτα,
Σε δοξολογούμε.

Ωδή ς .

Σπλάγχνων Ιωνάν έμβρυον απήμεσεν
ενάλιος θηρ, οίον εδέξατο·
τη Παρθένω δε
ενοικήσας ο Λογος και σάρκα λαβών
διελήλυθε φυλάξας αδιάφθορον·
ης γαρ ουχ υπέστη ρεύσεως,
την τεκούσαν κατέσχεν απήμαντον.
Το θαλάσσιο κήτος απέβαλε σαν έμβρυο τον Ιωνά
από την κοιλιά του, όπως ακριβώς τον δέχτηκε.
Αλλά και ο Λόγος του Θεού,
που κατοίκησε κι έλαβε σώμα στην κοιλιά της Παρθένου,

*πέρασε μέσα απ' αυτήν και την διατήρησε άθικτη.
Διότι, καθώς δεν γεννήθηκε από ρεύση,
διαφύλαξε αβλαβή αυτήν που τον γέννησε.*

Ωδή ζ .

*Οι παίδες ευσεβεία συντραφέντες
δυσσεβούς προστάγματος καταφρονήσαντες,
πυρός απειλήν ουκ επτοήθησαν,
αλλ' εν μέσω της φλογός εστώτες έψαλλον·
Ο των πατέρων Θεός ευλογητός ει.
Οι τρεις νέοι που ανατράφηκαν με ευσέβεια
καταφρόνησαν τη βλάσφημη διαταγή
και δεν φοβήθηκαν την απειλή της φωτιάς.
Αντίθετα, ευρισκόμενοι μες στο αναμμένο καμίνι, έψαλλαν:
Ο Θεός των Πατέρων μας είσαι δοξασμένος!*

Ωδή η .

*Θάυματος υπερφυούς η δροσοβόλος
εξεικόνισε κάμιнос τύπον·
ου γαρ ους εδέξατο φλέγει νέους,
ως ουδέ πυρ της θεότητος
Παρθένου ην υπέδη νηδύν.
Διο ανυμνούντες αναμέλψωμεν·
ευλογείτω η κτίσις πάσα τον Κυριον,
και υπερψούτω εις πάντας τους αιώνας.
Το καμίνι που εξέπεμπε δροσιά ήταν τύπος
που προεικόνιζε ένα παράδοξο θαύμα.
Διότι όπως αυτό δεν έκαψε τους νέους που δέχτηκε μέσα του,
έτσι δεν έκαψε το πυρ της Θεότητος
την κοιλία της Παρθένου στην οποία εισήλθε.
Γι' αυτό κι εμείς ας ψάλλουμε με ύμνους:
Ολάκερη η κτίση ας δοξάζει τον Κύριο
κι ας τον υπερψώνει σε όλους τους αιώνες.*

Ωδή θ .

*Μυστήριον ξένον ορώ και παράδοξον!
ουρανόν το σπήλαιον·
θρόνον χερουβικόν την Παρθένον·
την φάτνην χωρίον,
εν ω ανεκλίθη ο αχώρητος,*

Χριστός ο Θεός,
ον ανυμνούντες μεγαλύνομεν.
Βλέπω ένα γεγονός μυστηριώδες, εκπληκτικό και θαυμαστό!
Το σπήλαιο της Βηθλεέμ να γίνεται ουρανός,
η Παρθένος Μαρία χερουβικός θρόνος.
Και η φάτνη του σπηλαίου ο τόπος,
όπου ξάπλωσε αυτός που τίποτε στον κόσμο δεν μπορεί
[να τον χωρέσει,
δηλαδή ο Χριστός και Θεός,
τον οποίο οι πιστοί υμνολογώντας μεγαλύνουμε.

[Συμεών (Μητρ. Νέας Σμύρνης), Αφθαρσίας πηγή: Καταβασίες Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών, Κείμενο - μετάφραση - σχόλια (Αθήνα: Εν πλω, 2009), σσ. 127-146].

Πηγή: hristospanagia.gr